

4.11.2021

VN/21112/2021

VN/21112/2021-OM-5

Maa- ja metsätalousministeriö

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esityksestä Tenon kalastussäännön voimassaolon jatkamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on 28.10.2021 päivätyllä kirjeellä pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä Tenon kalastussäännön voimassaolon jatkamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kalastuksesta Tenojoen vesistössä tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kalastussäännön voimassaoloajan pidentämisestä noottivaihdolla Norjan kanssa tehdyn sopimuksen. Kalastussäännön voimassaoloaikaa on tarkoitus pidentää kahdella vuodella. Taustalla on muun muassa lohikantojen tilassa tapahtuneet muutokset ja tästä johtuva tarve tehdä uusia arvioita, mistä johtuen Norjan kanssa käytävien kalastussääntöneuvotteluissa on pidetty tauko keväällä 2021. Sopimuksen tavoitteena on varmistaa, että Tenon lohikantojen kestävä hoidon kannalta keskeiset kalastusmääräykset pysyvät voimassa Suomessa ja Norjassa.

Oikeusministeriö pitää ympäristöperusoikeuden kannalta tärkeänä, ettei päädytä tilanteeseen, jossa ei ole voimassa olevaa kalastussääntöä.

Oikeusministeriö on asian valmistelun aiemmassa vaiheessa esittänyt seuraavat näkökulmat kalastussäännön voimassaolon pidentämisen vaikutuksista saamelaisien oikeuksien toteutumiseen:

”Eduskunnan perustuslakivaliokunta on kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta sekä kalastuslain muuttamisesta koskevassa lausunnossaan (PeVL 5/2017 vp) kiinnittänyt huomiota saamelaisien oikeuksien toteutumiseen. Perustuslakivaliokunnan mukaan oikeus kalastaa Tenojoella olisi pitänyt turvata ehdotettua laajemmin saamelaisille asuinpaikasta riippumatta ja kohdistaa kalastusrajoitukset voimakkaammin sellaiseen kalastukseen, joka ei nauti perustuslain 17 §:n 3 momentin ja YK:n KP-sopimuksen 27 artiklan mukaista suojaa.

Kalastussäännön voimassaolon pidentäminen 2-3 vuodella tarkoittaa sitä, että saamelaisien oikeuksien kannalta ongelmallinen tila jatkuu myös nykyisen kalastussäännön voimassaolon päättymisen jälkeen. Oikeusministeriö pitää tärkeänä, että kalastussääntöneuvottelut saatetaan loppuun mahdollisimman nopeasti ja että kalastussäännön voimassaoloa jatketaan vain välttämättömän ajan, mikä puoltaa voimassa olevan kalastussäännön voimassaolon jatkamista korkeintaan kahdella vuodella.”

Lausunnolla olevassa esityksessä esitetään kalastussäännön voimassaolon jatkamista kahdella vuodella, mitä oikeusministeriö on pitänyt mahdollisena.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ei käsitellä nykyisen kalastussäännön voimassaolon jatkamisen kielteisiä vaikutuksia saamelaisien oikeuksien turvaamiseen (PL 17 § 3 mom.). Nykyisen kalastussäännön voimassaolon jatkaminen tarkoittaa sitä, että saamelaisien

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

oikeuksien toteutumisen kannalta epätydyttävä tilanne, johon eduskunnan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota, jatkuu suunniteltua pidempään. Esityksessä tulisi tuoda ilmi nykyisen kalastussäännön voimassaolon jatkamisen kielteiset vaikutukset saamelaisten oikeuksien turvaamiseen.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Johanna Suurpää

Neuvotteleva virkamies

Yrsa Nyman

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi